

Accessibilitat universal: conjunt de característiques que fan possible que un entorn, bé, servei o mitjà pugui ser utilitzat per al màxim nombre de persones en condicions de confort, seguretat i igualtat

Afàsia: anomalia en la producció i l'expressió del llenguatge.

Agnòsia: alteració que provoca dificultat per definir semànticament quelcom a partir de representacions sensorials (visual, auditiva, tàctil o espacial).

Agrafia: alteració en la capacitat d'escriure.

Alexia: alteració en la capacitat de llegir.

Alzheimer: malaltia progressiva neurodegenerativa que implica pèrdua de funció i mort de les cèl·lules nervioses en diverses àrees del cervell, que afecta la memòria i l'aprenentatge.

Amnèsia: alteració en la capacitat memorística, ja sigui amb relació a esdeveniments previs al problema de salut que la provoca (amnèsia retrògrada) o bé esdeveniments nous que tenen lloc després del problema de salut (amnèsia anterògrada).

Analgèsic: fàrmac o agent que anul·la, prevé o alleugera el dolor sense pèrdua de consciència.

Anamnesi: recopilació de les dades mèdiques d'un pacient.

Anèmia: deficiència de la sang caracteritzada per una disminució de la massa d'eritròcits, que comporta uns valors anormalment baixos d'hemoglobina.

Ansietat: sentiment de neguit i de tensió nerviosa, causat principalment per l'espera d'un esdeveniment futur o incert. Pot arribar a desencadenar estats neuròtics.

Ansiolític: psicofàrmac que actua sobre el sistema nerviós central i suprimeix la intranquil·litat i l'excitació pròpies de l'ansietat.

Antidepressiu: fàrmac o substància amb acció antidepressiva.

Apnea: suspensió més o menys prolongada de la respiració.

Apràxia: alteració en la capacitat de dur a terme moviments.

Artritis: inflamació articular que constitueix el signe clínic fonamental de múltiples malalties reumàtiques.

Artrosi: artropatia degenerativa que es caracteritza per la destrucció progressiva del cartílag.

Atenció integrada: model d'atenció basat en les actuacions conjuntes dels professionals i les organitzacions dels serveis socials i sanitaris, que té l'objectiu d'obtenir bons resultats en salut i benestar, una adequada utilització dels recursos i una bona experiència d'atenció.

Autonomia: capacitat de controlar, afrontar i prendre per iniciativa pròpia decisions personals, així com desenvolupar activitats bàsiques del dia a dia.

Auxiliar de gerontologia: professional que dona suport a la gent gran en la realització de les activitats de la vida diària, en un centre de dia o en un centre residencial.

Bioètica: estudi interdisciplinari de les implicacions ètiques que comporta el progrés biològic i mèdic i la seva repercussió en la societat i en el sistema de valors.

Bradicàrdia: alteració del ritme cardíac, consistent en un alentiment dels batecs del cor per sota (en un adult) de 60 batecs per minut.

Bradicinèsia: alentiment marcat i anormal dels moviments.

Càncer: malaltia neoplàstica maligna caracteritzada pel creixement il·limitat i autònom d'una neoformació que comprimeix els teixits orgànics adjacents, els envaeix i té la capacitat de provocar metastasi.

Cataractes: trastorn oftalmològic que genera opacitat, total o parcial, del cristal·lí.

Ceguesa: pèrdua de la visió.

Centre de dia: centre que ofereix serveis d'atenció diürna a diferents col·lectius que necessiten una atenció especialitzada.

Centre residencial: centre que ofereix, amb una perspectiva biopsicosocial, un servei substitutori de la llar a persones amb un cert grau de dependència, durant un període limitat o de manera permanent.

Colostomia: creació quirúrgica d'una obertura entre el còlon i la superfície del cos, efectuada intencionadament per tal de permetre l'evacuació del contingut intestinal.

Consentiment informat: assentiment lliure, voluntari i conscient que dona una persona, o representant legal, a una intervenció terapèutica o exploratòria o bé a la participació en un estudi un cop ha estat informada de les característiques i les conseqüències derivades.

Cures paliatives: conjunt de cures aplicades a una persona que pateix una malaltia que no té tractament curatiu amb la finalitat d'atenuar-ne els símptomes que comprometen molt la qualitat de vida i integrar els aspectes psicològics i espirituals.

Deficiència: pèrdua o anormalitat permanent d'una estructura o una funció psíquica, fisiològica o anatòmica en un pacient com a conseqüència d'una malaltia o un accident.

Degeneració macular: trastorn que afecta la màcula (part central de la retina de l'ull) i causa una disminució de l'agudesesa visual i la possible pèrdua de la visió central.

Demència: síndrome adquirida de causa orgànica definida pel deteriorament i la pèrdua de funcions intel·lectuals que determina la desadaptació social de l'individu en edat avançada.

Deliri: estat més o menys durador, caracteritzat per una capacitat reduïda per canviar, concentrar i mantenir l'atenció, amb desordres perceptius, trastorns del son i alteracions de la parla, de l'activitat psicomotora, de l'orientació i de la memòria.

Dependència: estat permanent o transitori d'una persona que necessita l'ajuda d'una altra persona per dur a terme les activitats de la vida diària o per prendre decisions sobre els aspectes que afecten la seva vida.

Depressió: trastorn afectiu caracteritzat per tristesa, autodepreciació i sentiments de desesperança i desamparança.

Deteriorament: dany progressiu, en major o menor grau, de les facultats intel·lectuals o físiques d'una persona.

Diabetis: malaltia caracteritzada per nivells elevats de glucosa en sang.

Diàlisi: difusió de soluts a través d'una membrana semipermeable, que s'utilitza per separar de la sang substàncies tòxiques, sobretot les retingudes per culpa de la insuficiència renal.

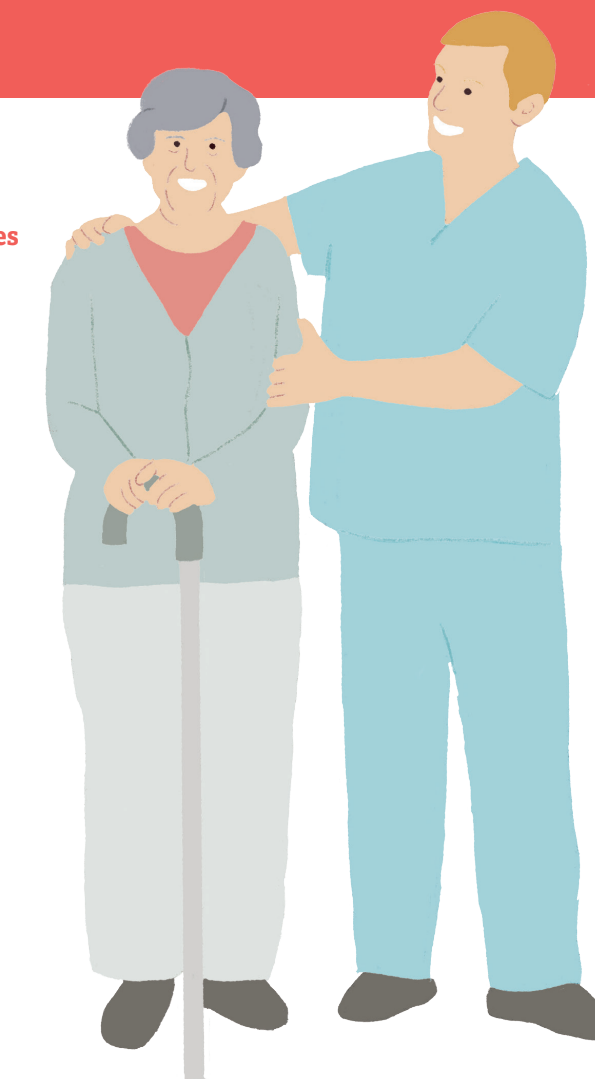
Diàrrea: evacuació de femta de menor consistència i major fluïdesa i, sovint, amb un augment del nombre i el volum de les deposicions.

Discapacitat: resultat de la interacció entre el dèficit en el funcionament d'una estructura o una funció d'una persona i les barreres de l'entorn, que pot limitar o impedir la participació plena i efectiva de l'individu en la societat.

Vocabulari específic per a professionals de centres per a gent gran

Aquest glossari té per objectiu afavorir el coneixement de conceptes clau de gerontologia i geriatria en català.

PLATA
FORMA
PER LA
LLENGUA

Disfàgia: dificultat de deglutir causada per lesions en algun punt situat entre la boca i l'estómac, per alteracions neuromusculars o per obstrucció mecànica de l'esòfag.

Dispnea: sensació de dificultat respiratòria associada a un augment de l'esforç per respirar.

Diüresi: quantitat d'orina eliminada en la unitat de temps.

Dol: aflicció causada per la mort d'una persona estimada i, en general, per una gran desgràcia.

Edatisme: actitud discriminatòria envers una persona consistent a abstenir-se d'aplicar-li mitjans diagnòstics o terapèutics que li serien beneficiosos a causa exclusivament de la seva edat avançada.

Embòlia: obstrucció d'una artèria, una vena o un capil·lar per un èmbol arrossegat per la sang.

Envelliment: procés biològic d'esdevenir vell, que comporta canvis estructurals i funcionals que apareixen amb el pas del temps i que no són conseqüència de malalties ni d'accidents.

Epidemiologia: branca de la medicina que agrupa el conjunt d'activitats interdisciplinàries emprades en l'estudi de la distribució de les malalties en la població, que té en compte factors del medi ambient, individuals o altres que amenacen la salut de les persones.

Epilèpsia: malaltia d'expressió clínica variada caracteritzada per accessos transitoris en forma de crisi, amb tendència a la repetició, en què el malalt pot perdre la consciència.

Esperança de vida: mitjana d'anys que una persona d'un determinat grup d'edat pot arribar a viure.

Estetoscopi: instrument per auscultar els sorolls orgànics.

Eutanàsia: actuació mèdica indicada amb l'objectiu de causar la mort, d'una manera ràpida i indolora, a un pacient amb un patiment insuportable, provocat per una malaltia incurable i en fase irreversible, a petició expressa, reiterada i informada del pacient.

Fibromiàlgia: síndrome crònica d'origen desconegut que es caracteritza per un dolor muscular difús i intens.

Fisioteràpia: ús terapèutic dels agents físics naturals o artificials per curar, preveure, recuperar i readaptar pacients susceptibles de rebre tractament físic.

Geriatría: branca de la medicina que tracta de les malalties pròpies de la vellesa.

Gerontologia: estudi de l'envelliment de l'organisme com a fenomen biològic.

Glaucoma: lesió irreversible del nervi òptic produïda per l'augment de la pressió ocular.

Hematoma: embassament de sang fora de l'aparell circulatori.

Iatrogènia: estudi de les complicacions degudes a l'efecte tòxic o nociu d'una teràpia determinada.

Ictus: alteració transitòria o definitiva del funcionament d'una o diverses zones de l'encèfal que apareix com a conseqüència d'un trastorn de la circulació sanguínia cerebral.

Incapacitar: declarar judicialment que una persona és impedida de governar-se ella mateixa, per causa de malaltia o deficiència persistent de caràcter físic o psíquic.

Incontinència: emissió involuntària, però conscient, d'una matèria biològica (orina, femta, etc.), l'evacuació de la qual té lloc normalment sota la influència de la voluntat.

Infart cerebral: formació d'una àrea de necrosi al cervell causada per insuficiència del flux sanguini arterial o venós.

Infart de miocardi: necrosi extensa del miocardi, a conseqüència de la interrupció del reg sanguini en la regió.

Insomni: dificultat per conciliar o mantenir el son.

Medicament: substància que consta d'un o més principis actius i excipients, preparada per ser administrada de forma farmacèutica i que té finalitats profilàctiques o terapèutiques.

Negligència: manca de la deguda diligència o cura.

Ortopèdia: correcció o prevenció de les deformitats del cos per mitjà de certs aparells, per tractaments especials o per operacions quirúrgiques.

Osteoporosi: malaltia dels ossos caracteritzada per la disminució de la massa òssia per unitat de volum o disminució de la densitat mineral òssia, que implica un augment de la fragilitat òssia i del risc d'aparició de fractures patològiques.

Parkinson: malaltia neurològica degenerativa i progressiva caracteritzada per tremolor, retropulsió, rigidesa, postura estàtica i lentitud dels moviments voluntaris.

Pensió: prestació econòmica de la Seguretat Social, de pagament periòdic i de durada normalment vitalícia o fins que la persona beneficiària tingui una edat predeterminada.

Pla de decisions anticipades: procés que identifica els valors i les preferències d'una persona, o la seva família, si escau, per preveure amb antelació els objectius d'atenció i els recursos que es necessitaran per atendre la persona quan no pugui expressar la seva voluntat.

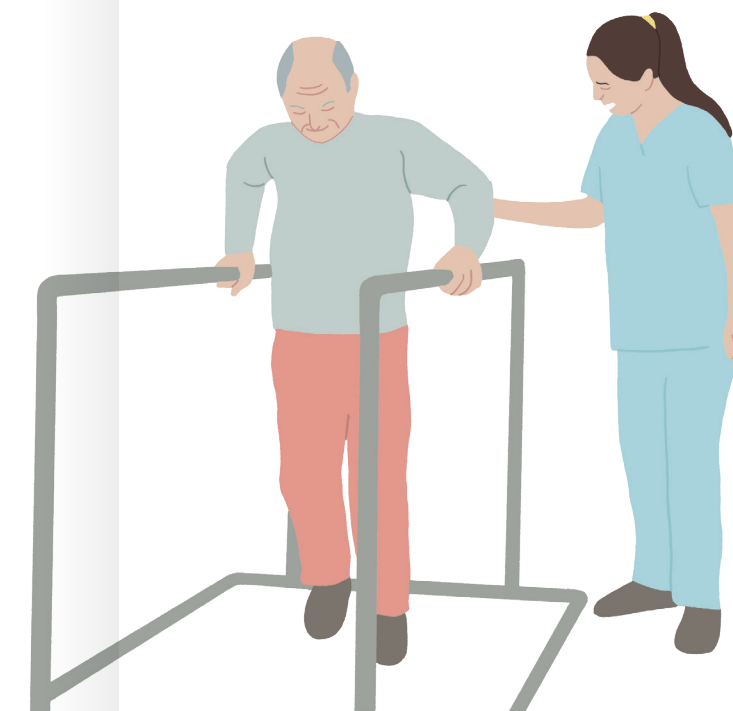
Pròtesi: objecte, aparell, estri o peça artificial, implantat en un organisme i emprat com a substitució d'un òrgan, d'un teixit o d'una part del cos.

Psicomotricitat: conjunt de tècniques psicoterapèutiques i d'estímul a l'evolució i la maduració psíquica que tenen com a base la motricitat i l'exploració a través del cos.

Psicoteràpia: tractament de les malalties mentals, dels desordres psicosomàtics i dels trastorns emocionals i d'adaptació portat a terme preferentment mitjançant mètodes psicològics, sobretot els basats en la relació interpersonal.

Qualitat de vida: percepció que té una persona de la seva condició de vida, determinada a partir de l'escala de valors, les aspiracions i les expectatives personals en els diferents àmbits de la vida personal, familiar i social.

Reflux: pas d'un líquid per un conducte natural en sentit oposat al fisiològic.

Rehabilitació: conjunt de mètodes destinats a facilitar la recuperació d'una capacitat o una funció corporal perduda o alterada causada per un traumatisme o una malaltia.

Restrenyiment: estat dels intestins en què les evacuacions són escasses i dificultoses.

Reumatisme: nom genèric amb què són conegudes diverses malalties d'etiologia molt diversa, però que tenen en comú el dolor i la impotència funcional d'alguna regió de l'aparell locomotor (articulacions, ossos, músculs).

Síncope: pèrdua sobtada i transitòria de la consciència causada per una disminució del flux sanguini cerebral, associada amb debilitat muscular, pèrdua del to postural o bé convulsions.

Solitud: estat emocional afectiu que experimenta una persona quan se sent apartada del seu suport social i familiar.

Taquicàrdia: augment de la freqüència cardíaca per sobre de les 100 contraccions per minut, sense alterar la regularitat del ritme cardíac.

Teleassistència: conjunt de serveis d'atenció a distància que s'ofereixen per mitjà d'una xarxa telemàtica.

Tremolor: sèrie de petites oscil·lacions uniformes i rítmiques que mouen involuntàriament un o més segments del cos.

PLATA
FORMA
PER LA
LLENGUA

 Generalitat
de Catalunya